

Op zaterdagmorgen zwierven wij door het Wooldse Veen en het aangrenzende Kloostervenn - zoals uit de namen al blijkt, precies op de grens. Vele zingende boompiepers en geelgorzen naast de voor ons meer bekende soorten als fitis, tjiftjaf, zwartkop, enz. Hoogtepunt vormden de 6 cirkelende en roepende buizerden met 1 havik ertussen. Aan de grens van het gebied werden nog kramsvogels waargenomen, bij het nest baltsende buizerden, goudvinken en 1 ortolaan.

's Middags werden diverse andere kleine natuurgebieden bezocht. Waargenomen werden bijv. klapekster, fluitier, zingend goudhaantje en vuurgoudhaantje naast elkaar, bonte vliegenvanger, appelvink en kruisbek. Tot slot bezochten wij nog de westrand van het Korenburger Veen, waar wij 2 paar wintertaling en verschillende wulpen zagen en hoorden baltsen en waar 3 watersnippen ons duidelijk maakten, waarom deze soort termen als 'hemelgeit' en 'klok-tikken' aan zich verbindt.

Nadat wij ons - evenals de vorige avond - tegoed hadden gedaan aan de heerlijkheden die aan de goede zorgen van mevr. Alberts waren te danken, leverde een vooral rustige avondexcursie een baltsend paartje bosuil op.

De laatste dag - druilerig weer in tegenstelling tot de stralende zon van beide voorgaande dagen - werd eerst langs de Ratumse Beek door het z.g. Döttenkrö gelopen, wat prachtige goudvinken, bonte vliegenvangers en glanskoppen opleverde. Vervolgens wer het vlak over de grens gelegen Zwillbrocher Venn bezocht, waar wij het gezicht hadden op het wel en wee in een enorme kokmeeuwenkolonie. Tussen de duizenden af- en aanvliegende kokmeeuwen ontdekten wij een tiental stormmeeuwen, 3 dwergmeeuwen en 4 zwarte sterns. Op de veenplas zwommen o.a. nog dodaars, winter- en zomertaling, slob- en kuifeenden. Een wandeling langs de grens van het reservaat leverde o.a. nog: waterral, zwarte ruiter, groenpootruiter, grasmus, fluitier en putter. Een naar zijn midden in de meeuwenkolonie gelegen nest terugvliegende bruine kiekendief zorgde voor een enorme opschudding en bracht de soortenlijst voor deze tocht op 88.

In de nacht van 6 op 7 juni 1975 en in de nacht van 18 op 19 juni 1976 werd door beide keren 9 deelnemers het stroomgebied der grote rivieren afgezocht naar kwartelkoningen.

De route was in beide jaren vrijwel dezelfde en verschilde - evenals de waargenomen soorten - nauwelijks van die van de tocht in 1974, welke reeds in de inleiding van dit verhaal vermeld werd. Een kleine omweg in 1975 leverde een extra stel bosuilen op bij Schoonrewoerd.

Helaas moet gesteld worden, dat - ondanks de gebruikte lokbanden - het resultaat steeds slechter was: in 1975 nog slechts 1 x kwartelkoning (nabij Doddendaal), en in 1976 niets.

Ook wat betreft de steenuil gold hetzelfde: in 1975 3 x waargenomen, in 1976 op het nippertje 1. Kwestie van meer of minder geluk of een reële indicatie?

Rans- en bosuil werden op beide tochten steeds respectievelijk 2 x en 1 x gehoord langs de gebruikelijke route.

De stop bij de Kil van Hurwenen leverde beide keren geluiden van fuut, waterral, snor, grote en kleine karekiet, bosrietzanger en rietzanger op. Het bezoek aan de Ooypolder in het ochtendgloren was ook steeds de moeite waard, vooral bij het grote wiel, direct ten Noordoosten van Nijmegen, met de daar aanwezige roerdomp, bergeenden, zwarte sterns, spotvogels, enz. .

Flevopolders

In de in de aanhef vermelde periode werd dit gebied vijfmaal bezocht: in 1974 op 24 februari (16 deelnemers) en op 24 november (10 deelnemers), in 1975 op 23 februari (7 deelnemers) en op 7 december (12 deelnemers) en voor de laatste maal op 14 maart 1976 (11 deelnemers).

Tijdens alle excursies werd op min of meer dezelfde plaatsen gestopt: de werkhavens langs het Oostvaardersdiep, het binnendijkse land ten Z. van het gemaal de Blocq van Kuffeler, het water ten Z van de Houtribsluizen, het noordelijke deel van de Knardijk met de schuilhut.

Dit deel van de route was dan ook alle keren goed voor honderden wintertalingen, slobeenden, kuifeenden, tafeleenden en meerkoeten; tientallen futen, pijlstaarten, brilduikers, bergeenden, bonte strandlopers, kluten, en diverse dodaarsen, smienten, vrouwtjes blauwe kiekendief, torenvalken, watersnippen, wulpen en baardmezen. Vandaar dat alleen de verschilpunten tussen de diverse excursies worden opgenoemd.

Tijdens de 1e en 2de excursie werd een klapekster waargenomen langs het Oostvaardersdiep; op de 2de excursie zagen we bovendien nog een klapekster fel achter een graspieper aanjagen bij de Houtribsluizen. Op de eerste twee excursies werd steeds langs de Larserweg een smelleken waargenomen; tijdens de 2de excursie zagen wij op nog 3 plaatsen in Oostelijk Flevoland een smelleken. Aan het einde van de 1e excursie werd de toenmalige roestplaats tegenover Harderwijk bezocht: in totaal ca. 30 velduilen! Deze soort ontbrak op geen der andere excursies, maar de aantallen lagen steeds duidelijk lager: maximaal 4.

De ganzen varieerden sterk in aantal - max. circa 36.500 exx (1e excursie), min. ca. 450 exx (2de exc.). Opvallend hierbij was dat het hoogste aantal gevormd werd door het kleinste aantal soorten, nl. kolgans, rietgans en brandgans, terwijl het laagste aantal de grootste variatie te zien gaf. Tijdens de 2de excursie zaten langs de Buizerdweg ca. 150 grauwe gans, waaronder 1 gedeeltelijk albinistisch exemplaar, 6 kolgans, 2 dwerggans, en 1 indische gans, terwijl 4 brandganzen overvlogen. De indische gans werd ook op andere excursies waargenomen: 2 exx tijdens de 4de, 1 ex tijdens de 5de excursie. Gedurende de winter 1974/'75 verbleef minstens 1 vrijwel geheel albinistische kolgans in de Flevopolders (3e en 4e excursie) langs de Torenvalkweg. Op de 5de excursie werd daarentegen een melanistische kolgans waargenomen. Alleen tijdens de eerste excursie werden grote aantallen ganzen (ca. 11.500 exx) waargenomen op de percelen pal ten noorden van de Vogelweg. Tijdens alle excursies waren de kolganzen het best vertegenwoordigd. Het hoogste aantal brandganzen (ca. 3500) werd gezien tijdens de 1e excursie.

De waarnemingen van de mannetjes blauwe kiekendief tijdens de 5 excursies varieerden sterk: 0 x, 2 x, 1 x, 10 x, 5 x; zo ook de waarnemingen van de ruigpootbuizerden: 0 x, 5 x, 1 x, 8 x en 4 x. Tijdens de 2de excursie werd nog een sperwer waargenomen. De buizerd werd waargenomen op de 2de en 4de excursie, resp. 1 en 4 exx. Op alle excursies werden meer of minder grote concentraties fraters (tot 250 exx), groenlingen en ringmussen gezien langs de Knarweg en de Torenvalkweg; alleen tijdens de 4de excursie werd een vrouwtje sneeuwgorst waargenomen.

Gedurende de 3de tot en met de 5de excursie werd ook een bezoek gebracht aan de Arkenheempolder voor de kleine zwaan; wij zagen er resp. 750-800, circa 300 en circa 650 exx. Op 23 februari 1975 zagen wij er ook nog ca. 1000 kolgans en een vrouwtje smelleken, op 14 maart 1976 ca. 650 kolgans.

Een bezoek aan de Eempolder tijdens de 5de excursie was goed voor o.a. 11 ad. + 5 juv. kleine zwaan en 8 buizerden. Het recreatieterrein bij Muiderberg werd op 7 december 1975 bezocht, met als resultaat vele kepen, groenlingen, sijsjes, putters, ca. 40 barmsijs en 3 witstuitbarmsijsen.

Duidelijk zal zijn geworden dat - hoewel de Flevopolders een afgegraasd en vertrouwd terrein zijn - zij voor velen van ons toch elke keer weer leiden tot een geslaagde excursie.

Gemiddeld werden er per tocht 71 soorten waargenomen; het totaal aantal waargenomen soorten tijdens deze vijf excursies bedraagt 124.

A. H a r t o g

AHa/vDr, oktober 1976